ДЕТСКА ГРАДИНА „ЛИЛИЯ“
РАЙОН „ИЗТОЧЕН“, ОБЩИНА ПЛОВДИВ

ПРОГРАМА
ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА РАННОТО НАПУСКАНЕ НА ДЕЦА
ОТ ДЕТСКАТА ГРАДИНА

Програмата е създадена на основание чл. 263, ал.1, т. 8 от Закона за предучилищното и училищ ното образование.Тя е в съответствие с целите, залегнали в националните политики по превенция на ранното напускане на образователната система и комплекса от мерки на правителството в областта на образованието и социално - икономическото развитие.

Програмата за намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система в ДГ «Лилия» е разработена в съответствие с рамкови европейски и национални документи, определящи приоритети на развитие до 2022 г., и е съобразена с цели в сферата на предучилищното образование.

Водещи стратегически документи при изготвяне на програмата на ДГ за превенция на ранното напускане на образователната система са:

• закон за предучилищ ното и училищното образование;

• наредба за приобщаващото образование;

• стратегия за намалявяне дела на преждевременно напусналите образователната система /2013 - 2020 г/.

• национална стратегия за насърчаване и повишаване на грамотността /2014 - . 2020г./

• конвенция за борба срещу дискриминацията в областта на образованието.

В стратегията за намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система /2013 -2020г./, преждевременното напускане на детската градина е дефинирано като сложно явление, което оказва сериозно влияние върху индивидуалните съдби на пряко засегнатите и благосъстоянието на техните семейства, върху възможното развитие на техните общности и върху цялостното социално-икономическо развитие на една страна

в средносрочен и дългосрочен план.

Причините за преждевременното напускане на детската градина могат да бъдат класифицирани в няколко основни категории.

А: Икономически причини

Безработицата, ниските доходи, пониженият жизнен стандарт и бедността поставят много деца в условия, водещи до повишен риск от отпадане. В резултат на финансовите и икономически затруднения много деца са принудени да помагат на семействата си, което води до нарушаване на участието им в учебния процес. Голям е делът на семействата, които работят в чужбина, като децата са оставени да живеят с баби и дядовци или други роднини, които не контролират ефективно или не насърчават участието на децата в образователната система.

Б: Социални причини

Свързват се с родителска незаинтересованост, противоречия, конфликти, напрежение и кризи в семейството, отрицателно въздействие на домаш ната среда, функционална неграмотност или ниско образование на родителите, непълни семейства, деца и ученици в риск от извършване на противообществени прояви, домаш но насилие, незачитане правото на избор на децата, налагането на строги наказания.

В: Образователни причини

Обхващат широк кръг проблеми: трудности в усвояването на учебното съдържание, негативни нагласи на участниците в образователния процес и липсата на мотивация.

Г: Етнокултурни причини

Етнокултурното многообразие в съвременната българска образователна система се изразява в специфичните етнически, религиозни и езикови измерения. Силно действащите вътрешно групови норми и натискът на етнокултурните традиции сред уязвими етнически общности и групи предопределят специфичните причини за преждевременното напускане на детската градина: отсъствие на познавателна мотивация, ниска степен на готовност за училище, липсва мотивация на родителите за получаване на образование от децата им и др.

Д: И нституционални причини

Като такива могат да се квалифицират недостатъчно координираният подход между различните служби и специалисти на национално, регионално, местно и ниво детска

градина за справяне с преждевременното напускане; недостатъчно ефективният контрол върху управлението и функционирането на политиките за обхващане, задържане и реинтегриране на децата в образователната система. Положителната промяна на състоянието изисква прилагането на комплексни мерки и добра координация между институциите от няколко различни сектора на всяко ниво на управление - национално, регионално, местно и училищно.

Е: Причини, свързани със здравния статус

В контекста на политиките за развитие на приобщаващото образование продължава тенденцията за интегриране на децата със специални образователни потребности в общ ообразователните училища. Тук се включват и всички фактори на материалната база, образователната среда, човеш ките и финансовите ресурси, които не отговарят на изискванията за прилагане на принципите на приобщаващото образование.

Финансови ресурси за намаляване на преждевременното напускане на детската градина

В рамките на Национална програма „За по-пълно обхващане на учениците в задължителна училищна възраст" (2007-2020 г.) е осигурено държавно финансиране за: закуска и мляко/чай на всеки ученик в I - IV клас и за децата в подготвителните групи и класове.

Националната програма „С грижа за всеки ученик" осигурява обучение по български език за деца от подготвителните групи и за ученици от началния и прогимназиалния етап, които срещ ат затруднения, като предотвратява изоставането, преди това да е повлияло на образователните резултати .

Проект „Включващо обучение" осигурява подкрепяща среда за равен достъп до образование и за отваряне на образователната система.

Проектите „Създаване на благоприятна мултикултурна среда за практическо прилагане на интеркултурно образование и възпитание", „Интеграция на децата и учениците от етническите малцинства в образователната система", „Реинтеграция на отпаднали ученици в образователната система" и „Образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства" подпомагат интеграцията, намаляването броя на преждевременно напусналите училище и детска градина, както и включването в образователната система на необхванатите деца от етническите малцинства.

ПРИНЦИПИ:

• Законосъообразност- съответствие на целите и предлаганите мерки със законите и подзаконовите нормативни актове;

• К охерентност- осигуряване- на координираност и взаимна обвързаност на предлаганите политики и мерки при сътрудничество на всички заинтересовани страни

• Партньорство - активно и координирано участие на институциите за образование и обучение, институциите на властта, гражданското общество и бизнеса в реализацията на политика за намаляване на отпадането от училище;

• Прозрачност и популяризиране на мерките и резултатите - значимостта на проблема предполага висока степен на информираност на обществото;

• П риемственост- осигуряване на непрекъснато действие на стратегията, независимо от управленски или други социални промени и гарантиране на постоянство в усилията и политиките за изпълнение на приетите цели и целеви показатели;

• Устойчивост на резултатите - осигуряване на трайно и дългосрочно въздействие на постигнатите резултати;

• С воевременност- осигуряване на навременни адекватни мерки за неутрализиране на рискове от преждевременно напускане на училище.;

• Отчетност, мониторинг и контрол- постигане на по-висока степен на ефективност.

ЦЕЛ И О ПЕРАТИВН И ЦЕЛИ НА П РОГРАМ АТА

Ц ЕЛ :О сигуряване на равен достъп и подкрепа за развитие и приобщаване в системата на предучилищ ното образование на децата като предпоставка за равноправно социално включване и пълноценна личностна реализация.

О ПЕРАТИВНИ ЦЕЛИ:

1 .Разработване, изпълнение на политика за повишаване на обхвата в образователната система при ясно разпределение на отговорностите и взаимодействие между различните равнища на управление.

2.Идентифициране на рисковите фактори за преждевременното напускане на детската градинас оглед ограничаване на последиците от тях.

3.Насърчаване включването в образованието на рискови групи и развиване на приобщаващото образование.

4.Увеличаване на разнообразието и ефективността на механизмите и стимулите за

включване в образование и обучение.

5.Изграждане на широко публично доверие и подкрепа за политиките за превенция и намаляване на преждевременното напускане на детската градина

ПОЛИТИКИ И КЛЮЧОВИ МЕРКИ ЗА ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ НА ПРЕЖДЕВРЕМЕННОТО НАПУСКАНЕ НА ДЕТСКАТА ГРАДИНА

Постигането на оперативните цели на стратегията се осъщ ествява чрез:

Превенция, която цели предотвратяване на възникването на предпоставки за преждевременно напускане на детската градина, както и ограничаване на условията, които го благоприятстват. Политиките и мерките за превенция са насочени от образованието и грижите в ранна детска възраст.

Интервенция, която цели създаването на условия за ограничаване на преждевременното напускане при отчитане на конкретните заплахи на равнището на отделните лица, следвайки принципа за решаване на проблемите на най-ниско равнище.

Компенсиране, което има за цел да подпомогне преждевременно напусналите детската градина отново да се включат в образованието, като им бъдат предложени разнообразни и достъпни форми за завръщане в системата на образование и обучение.

КЛЮЧОВИ МЕРКИ

1. Политики за превенция на преждевременно напускане на детската градина.

1.1. Осигуряване на позитивна образователна среда - климат, атмосфера на взаимоотношения, управление.Позитивната образователна среда е свързана с ясно дефиниране на правата, задълженията и отговорностите на участниците в образователния процес за осигуряване на условия за образование, благоприятстващ о развитието на личността на всяко дете, както и с подобряване взаимодействието в образователната институция. Позитивната образователна среда във всяка детска градина е ключова мярка в превенцията на преждевременното напускане.

1.2.Повишаване качеството на образованието като предпоставка за развитие на личността на всяко дете и предотвратяване на преждевременното напускане детската градина.В това отношение следва да се постави акцент върху:

♦♦♦ оценяване, установяващ о резултати и осигуряващ о обратна връзка, за поддържане и стимулиране на мотивацията за учене, както и мониторинг на качеството на образователния процес;

❖ прилагане на съвременни подходи на преподаване, съобразени с индивидуалността на детето като партньор в образователния процес;

♦> задължителна квалификация на педагогическите специалисти, насочена към идентифициране и справяне със случаите на риск от преждевременно напускане на училище;

♦> назначаване на помощник на учителя и помощник-възпитател при идентифицирана необходимост;

❖ развиване и популяризиране на нови форми на преподаване

♦♦♦ формиране на нагласа за учене през целия живот от най-ранна възраст.

1.3.Осигуряване на достъп до образование и повиш аване на качеството на образованието за децата от уязвими етнически общ ности.За целта е необходимо да се реализират политики за преодоляване на обособяването по етническа принадлежност на децата в групи и, ориентиране на обучението към работа в мултикултурна група, като същевременно се повиши интеркултурната компетентност на всички участници в образователния процес. Там, където е необходимо, следва да се предоставя допълнително обучение по български език.

1.4.Достъп до качествено образование за деца със специални образователни потребности.Осигуряване на приобщаващо образование за децата със специални образователни потребности чрез:

❖ създаване и ефективно функциониране на достъпни центрове, предоставящи адекватна подкрепа за всяко дете;

1 развитие капацитета на учителите от детските градини за работа с децата със специални образователни потребности, както и на специалистите, работещи с деца за прилагане на единна методика за оценяване на образователните им потребности;

❖ изграждане на педагогическа и специализирана подкрепяща среда за всяко дете за осигуряване на приобщ аващ ото образование.

2. П олитики за интервенция на преждевременно напусналите детската градина

2.1. Повишаване участието и ангажираността на родителите

Родителите и местната общ ност са участници в процеса на образование. Те са основен фактор за подпомагане на децата в риск от преждевременно напускане на детската

градина и трябва да бъдат насърчавани чрез:

♦♦♦ популяризиране на добри практики и възможности за участие в мрежи за включване на родителите и местната общност в мерки за предотвратяване на преждевременното напускане на детската градина;

♦♦♦ повишаване отговорността на родителите и тяхната активност за сътрудничество с учителите и ръководство с цел развитието на децата им с фокус върху родители от уязвими групи за насърчаване на редовното посещаване на детската градина;

♦♦♦ включване в осъществяването на граждански контрол в управлението на образователните институции.

2.2. Подкрепа за развитието на децата

♦♦♦ назначаване на психолози и/или ресурсни учители в детските градини - при идентифицирана нужда;

♦♦♦ създаване на екипи, които да работят съвместно с родителите, органите за закрила правата на детето и органите за борба срещу противообщ ествените прояви на малолетните и непълнолетните;

2.3. Прилагане на системи за ранно предупреждение

След идентифициране на децата, застрашени от преждевременно напускане на детската градина и причините за това, следва да се прилагат конкретни мерки за всеки застрашен, като:

❖ работа със семейството му;

♦♦♦ допълнителни занимания/консултации, насочване към дейности по интереси;

2.4. Развитие на занимания по интереси

Заниманията по интереси имат доказан ефект като средство за повишаване удовлетвореността на децата от живота в детската градина и ограничаване на преждевременното напускане. Те осмислят свободното време на децата чрез изява в предпочитана дейност, приобщ ават и мотивират, включително деца с идентифицирани потребности от специфична подкрепа, деца в риск от отпадане и/или с прояви на агресия и/или насилие. Тези занимания повиш ават мотивацията за участие в образователния процес и допринасят за развиване на знания, умения и компетентности.

2.5.Подпомагане на децата, застрашени от преждевременно напускане на детската градина, по финансови причини.

Една от основните причини за преждевременното напускане на детската градина е липсата на финансови средства на семейството за осигуряване на редовното присъствие и активното участие на децата в образователния процес. Целевата финансова подкрепа може да включва:

❖ частично или пълно заплащане на таксите от общ ината в детските градини за децата от семейства с ниски доходи;

3. П олитики за компенсиране на ефекта от преждевременното напускане на детската градина

3.1. Създаване на подходящи условия за реинтегриране в образователната система на преждевременно напусналите я:

❖ завръщ ане на преждевременно напусналите детската градина към формалната система на образование

♦> популяризиране на възможностите за участие в клубове по интереси, извънкласни дейности и др.